

Zbliża się październik, czyli **Międzynarodowy Miesiąc wspomagających i alternatywnych sposobów porozumiewania** się określanych mianem AAC (augmentative and alternative communication). Działania podejmowane w ramach obchodów Międzynarodowego Miesiąca AAC mają na celu informowanie społeczeństwa o istnieniu wielu różnych sposobów wspierania porozumiewania się osób niemówiących lub posługujących się mową w ograniczonym stopniu.

Każdy człowiek ma potrzebę komunikowania się, chce wyrażać swoje potrzeby, pragnienia, opinie, dzielić się swoimi przeżyciami. Nieustannie za pomocą mowy realizujemy własne cele komunikacyjne.

Żyją wśród nas osoby, których stan zdrowia trwale lub okresowo utrudnia lub uniemożliwia codzienną komunikację (z użyciem naturalnej mowy). Jeśli nie otrzymają one skutecznego narzędzia do porozumiewania się, nie będą mogły wyrażać swoich potrzeb, aktywnie uczestniczyć w życiu rodzinnym i społecznym. Jest to dla nich sytuacja krzywdząca. W przypadku dziecka ze złożonymi potrzebami komunikacyjnymi brak propozycji w zakresie porozumiewania się z otoczeniem wywiera negatywny wpływ na jego rozwój poznawczy, społeczny, emocjonalny, prowadzi do wystąpienia zachowań trudnych, włącznie z objawami izolacji. Aby zapobiegać wymienionym problemom należy umożliwić im korzystanie z AAC.

Osobom, których mowa jest zniekształcona, niewyraźna, tak że znacznie ogranicza kontakty społeczne i funkcjonalną komunikację proponuje się **wspomaganie komunikacji**.

Zaś osobom, które nie mówią lub istnieje przypuszczenie, że mowa u nich nie rozwinięta należy zaproponować **komunikację alternatywną**.

Rodzaje znaków stosowanych w AAC:

1. znaki przestrzenno-dotykowe (system symboli jednoznacznych, znaki trójwymiarowe adaptowane),
2. znaki manualne (gesty naturalne, Makaton, język migowy),
3. znaki graficzne (PIC, PCS, BLISS, symbole Mówik, rysunki, litery, wyrazy).

Fakty na temat AAC:

1. Wprowadzenie dziecka wspomagającej lub alternatywnej komunikacji nie oznacza końca nadziei na rozwój mowy oraz nie hamuje jej! Wprowadzając AAC terapeuci jednocześnie rehabilitują mowę (w przypadkach, gdy jest to możliwe).
2. Aby wybrać najbardziej optymalny rodzaj znaków AAC należy ocenić następujące możliwości dziecka: wzrok, słuch, możliwości ruchowe, intelektualne, poziom imitacji, wspólne pole uwagi. Należy przeprowadzić wywiad z rodziną, aby dowiedzieć się jaki sposób komunikacji preferują bliscy w sytuacji domowej.
3. W przypadku wprowadzania AAC konieczna jest generalizacja, która jest możliwa jedynie przy współpracy rodziny, nauczycieli. Aby dziecko sprawnie porozumiewało się np. książką do komunikacji z symbolami PCS musi z niej korzystać zarówno w domu, na spacerze, jak i w szkole na lekcjach.

Opracowała:
Agnieszka Kowalska-Waliś

Źródła:

1. Kaczmarek B., Wojciechowska A. (red.), *Autyzm i AAC*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2015.
2. Puchałka-Stecyk J. *Rola interwencji komunikacyjnej w terapii ucznia ze sprzężoną niepełnosprawnością* w: Kazek B., Wojciechowska J., (red.), *Zmysły w komunikacji*, Harmonia Universalis, 2016.